

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ
ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА
БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫ

МААЛЫМАТ БЮЛЛЕТЕНИ № 14

ЖК ШАЙЛОО
ВЫБОРЫ
28.11.2021

USAID
АМЕРИКАНЫН ЭЛИНЕН

Бишкек-2021

Шайлоонун мыйзамдык компоненти

2021-жылдын 11-апрелинде өткөн референдумда КР жаңы Конституциясы кабыл алынган (КР Президенти 2021-жылдын 5-майында кол койгон). Анда Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешин түзүүнүн жаңы жол-жоболору каралып, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоого мүмкүн болгон шайлоо жөнүндө тиешелүү мыйзамды иштеп чыгуу жана кабыл алуу каралган.

2021-жылдын 27-августунда Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров “Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Конституциялык мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” КР мыйзамына кол койду.

“Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” конституциялык мыйзамга киргизилген өзгөртүүлөргө ылайык, Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоону аралаш шайлоо системасы боюнча өткөрүү каралууда. Жогорку Кеңеш саясий партиялардын тизмеси (54 мандат) жана бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча (36 мандат) түзүлөт.

Мыйзамдын күчүнө кириши Кыргыз Республикасынын жаңы Конституциясы боюнча Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоону дайындоо мүмкүнчүлүгүн берди.

Мыйзам менен Жогорку Кеңештин 90 депутатын шайлоонун жаңы шайлоо системасы киргизилди – аралаш (параллель) система боюнча (59-берене):

36 депутат мажоритардык система боюнча бир мандаттуу округдар боюнча шайланат;

Бирдиктүү шайлоо округунда 54 депутат пропорционалдык система боюнча (ачык партиялык тизме боюнча) шайланат.

Жогорку Кеңештин депутаттыгына талапкерлерди көрсөтүү укугу төмөнкүлөргө таандык:

- пропорционалдык тутум боюнча – саясий партияларга;
- мажоритардык тутум боюнча – саясий партияларга жана өзүн-өзү көрсөтүү жолу менен жарандарга.

Шайлоо күнүнө карата 25 жашка толгон, шайлоого укугу бар, жогорку кесиптик билими бар Кыргыз Республикасынын жараны Жогорку Кеңештин депутаты болуп шайлана алат.

2021-жылдын 1-ноябрында Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров «2021-жылдын 28-ноябрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону таза, таза жана ачык өткөрүүнү камсыз кылуу боюнча чаралар жөнүндө» Жарлыкка кол койду.

Шайлоо жөнүндө мыйзамдарга ылайык бардык шайлоо комиссияларынын, мамлекеттик органдардын, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана алардын кызмат адамдарынын шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилиндеги иши жарандарга шайлоого катышууга же катышпоого мажбурлоо максатында таасир этүүнүн ар кандай формаларын, ошондой эле тигил же бул талапкерди, партиялык тизмени эркин тандоосуна таасир тийгизүүнү болтурбоого багытталууга тийиш. Жарандарга таасир этүүнүн болгон формасын, шайлоолорго катышууга же катышпоого мажбурлоону жокко чыгаруу максатында, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 71-беренесин жетекчиликке алып токтоом кылынат:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети, укук коргоо органдарынын жетекчилери, Кыргыз Республикасынын Президентинин облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрү, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын башчылары, Бишкек жана Ош шаарларынын мэрлери, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын башчылары 2021-жылдын 28-ноябрына дайындалган Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде:

- мамлекеттик жана муниципалдык кызматчылар үчүн тиешелүү милдеттерди жана чектөөлөрдү белгилеген шайлоо жөнүндө мыйзамдардын талаптарын так сактасын;
- Кыргыз Республикасынын жарандарынын, талапкерлердин, саясий партиялардын, алардын ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн жана ишенимдүү адамдарынын шайлоо жөнүндө конституциялык Мыйзамда каралган эркин үгүт жүргүзүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылсын;
- аткаруу бийлигинин органдарынын, укук коргоо органдарынын, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызмат адамдарынын шайлоо комиссияларынын ишине кийлигишүүсүнө тыюу салсын;
- талапкерлерге жана саясий партияларга мамлекеттик жалпыга маалымдоо каражаттарына жеткиликтүүлүктүн бирдей шарттарын камсыз кылсын;
- мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлерге шайлоо алдындагы үгүт иштерине катышууга кызмат ордунун же кызмат абалынын артыкчылыктарын кайсы бир талапкердин жана саясий партиянын пайдасына колдонууга тыюу салсын;
- билим берүү мекемелеринин мугалимдерин жана окуучуларын, жогорку окуу жайларынын окутуучуларын жана студенттерин, социалдык камсыз кылуу органдарынын кызматкерлерин, медициналык мекемелердин персоналын, башка мамлекеттик жана муниципалдык уюмдардын, калкты тейлеген мекемелер менен ишканалардын кызматкерлерин кандайдыр бир талапкердин жана саясий партиянын пайдасына шайлоо алдындагы үгүт иштерине тартууга тыюу салсын;
- шайлоо алдындагы үгүт иштерине мыйзамсыз катышкан жана кызмат ордунун же кызматтык абалынын артыкчылыктарын талапкерлердин жана саясий партиялардын пайдасы үчүн колдонгон аткаруу бийлигинин органдарынын, укук коргоо органдарынын, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилерин жана кызмат адамдарын, ведомстволук уюмдардын, мекемелердин жана ишканалардын кызматкерлерин кечиктирбестен тартип жоопкерчилигине тартсын, ал эми зарыл болгон учурда ээлеген кызматынан бошотсун.

2. Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясына жарандардын шайлоо укуктарынын сакталышына, шайлоо жөнүндө конституциялык Мыйзамдын жоболорунун аткарылышына катуу контролду жүргүзүү, алардын шайлоо комиссиялары тарабынан бир түрдүү колдонулушун камсыз кылуу, шайлоо жөнүндө мыйзамдардын ченемдерин колдонуу боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү боюнча зарыл чараларды көрүү сунушталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасы шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде:

- шайлоо жөнүндө Конституциялык мыйзамдын аткарылышына натыйжалуу прокурордук көзөмөлдү камсыз кылсын, ким тарабынан болбосун шайлоо жөнүндө мыйзамдарды бузуу фактыларын өз убагында табууга жана болтурбоого жетишсин;
- мыйзамдуулуктун бузулгандыгы жөнүндө арыздардын жана билдирүүлөрдүн келип түшкөн-түшпөгөнүнө карабай, дайыма көзөмөл жүргүзүп турсун;
- ар бир табылган шайлоо жөнүндө мыйзамдарды бузуунун фактысы боюнча мыйзамда белгиленген тартипте өз убагында прокурордук чараларды көрсүн;
- Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлиги жана Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитети менен тыгыз өз ара аракеттенип, жарандардын шайлоо укуктарын, шайлоо жөнүндө мыйзамдардын жоболорун бузган мамлекеттик жана башка органдардын, алардын кызмат адамдарынын, шайлоо процессинин башка катышуучуларынын чечимдерине жана (же) аракеттерине (аракетсиздигине) шайлоочулардын, саясий партиялардын, талапкерлердин ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн жана ишенимдүү адамдарынын арыздарын жана даттанууларын оперативдүү кароону камсыз кылсын;
- саясий экстремизмге, конституциялык түзүлүшкө кол салууга, расалык, этностор аралык, социалдык же диний жек көрүүчүлүктү козутууга, зомбулукту жана согушту пропагандалоого каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдардын аткарылышына прокурордук көзөмөлдү активдештирсин.

4. Кыргыз Республикасынын Жогорку сотуна шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилинде шайлоо процессинин катышуучуларынын бардык келип түшкөн арыздарын жана даттанууларын өз убагында кароону камсыз кылуу жана шайлоо талаштарын кароонун бирдей соттук практикасын аныктоо боюнча зарыл чараларды көрүү сунушталсын.

5. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер, тышкы соода жана инвестициялар министрлиги Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын катышуусунда шайлоо процессинин жүрүшүнө байкоо жүргүзүү үчүн чет мамлекеттерден жана эл аралык уюмдардан келген эл аралык байкоочулардын кеңири катышуусун камсыз кылуу боюнча зарыл чараларды көрсүн жана аларга өздөрүнүн ыйгарым укуктарын аткаруусуна көмөк көрсөтсүн.

26-ноябрда Коопсуздук кеңешинин жыйынында Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров алдыдагы парламенттик шайлоодо коомдук-эпидемиологиялык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча бир катар тапшырмаларды берди:

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине:

- Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы менен бирдикте Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 29-

августундагы № 370 «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону дайындоо жөнүндө» жана 2021-жылдын 1-ноябрындагы № 512 «2021-жылдын 28-ноябрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону эркин, таза жана ачык-айкын камсыз кылуу боюнча чаралар жөнүндө» Жарлыктардын аткарылышын камсыз кылсын;

- Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо күнү жарандардын жана шайлоонун катышуучуларынын шайлоо участкаларына баруу учурунда коронавирустук инфекциядан алдын алуу боюнча бардык чараларды көрсүн;
- шайлоо мезгилинде жана шайлоодон кийинки мезгилде Кыргыз Республикасынын аймагында эпидемиологиялык көзөмөлдү жана санитардык-эпидемиологиялык талаптардын сакталышын камсыз кылсын.

2. Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлигине:

Участкаларда зарыл медициналык жардам көрсөтүү үчүн сутка бою иштөөнү уюштуруу жолу менен тез жардамдын көчмө бригадаларынын саны көбөйтүлсүн.

3. Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлигине:

- Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо күнү жана шайлоодон кийинки мезгилде коомдук тартипти жана коопсуздукту камсыз кылуу боюнча бардык чаралар көрүлсүн;
- Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын мүчөлөрүнүн коопсуздугун камсыз кылсын;
- мыйзамда каралган ыйгарым укуктардын чегинде коомдук коопсуздукту камсыз кылуу максатында деструктивдүү жана терс ички жана тышкы таасирлерге жана көз карандысыз жана демократиялык шайлоолорду өткөрүүгө кызыкдар болбогон адамдардын кийлигишүүсүнө жол бербөөгө багытталган иш-чаралардын комплексин жүзөгө ашырсын.

4. Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлигине:

- маалыматтык-коммуникациялык технологиялардын жана байланыштын толук жана сапаттуу иштешин камсыз кылсын.

Президенттин сүйлөгөн сөзүндө төмөндөгүлөр айтылды.

- «Көп нерсе шайлоолор канчалык ачык жана демократиялуу өткөрүлгөнүнө жараша болот:
- биздин жарандар мамлекеттик институттарга канчалык ишенет;

- мамлекет тарабынан корголгондугун эске алуу менен өлкөнүн экономикасын өнүктүрүүгө канча чет элдик инвестор инвестиция салат;

- мындан аркы биздин келечегибиз, эгемен республикабыздын өнүгүшү кандай болот.

Элдин эркине каршы чыгып, аларды татыктуу жашоо, жаркын келечек тандоосунан ажыратууга эч кимдин акысы жок. Өлкөдөгү кандайдыр бир саясий процесстерге өз көз карашыбызды, пикирибизди айтууга эч ким тыюу сала албайт. Биздин эл буга жол бербейт.

Республикалык штаб

Кыргыз Республикасынын Президентинин Жарлыгы менен Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоону даярдоодо жана өткөрүүдө шайлоо комиссияларына уюштуруу-техникалык маселелерди чечүүдө көмөк көрсөтүү боюнча Республикалык штаб түзүлдү. Штабдын төрагалыгына Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин катчысы М.Иманкулов, теңтөрагалыгына КР БШК төрайымы Н.Шайлдабекова дайындалды.

23-сентябрда Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин катчысы Марат Иманкуловдун төрагалыгы алдында Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү боюнча уюштуруу-техникалык маселелерди чечүүдө шайлоо комиссияларына көмөк көрсөтүү боюнча Республикалык штабдын биринчи жыйыны болуп өттү.

М.Иманкулов парламенттик шайлоону таза жана ачык өткөрүү үчүн шайлоо комиссияларынын ишин уюштуруу-техникалык жактан камсыз кылуудан турган Республикалык штабдын негизги милдеттерин белгиледи. Ошону менен бирге ал ар кандай шылтоолор менен комиссиялардын ишине кийлигишүүгө жол берилбестигин белгиледи. Коопсуздук кеңешинин катчысы шайлоону мыйзам бузуу менен өткөрүү, шайлоочуларды массалык түрдө сатып алуу жана добуш берүүнүн жыйынтыгын бир нече жолу бурмалоо элдик толкундоого алып келгенин эске салды.

Анын айтымында, бардык мамлекеттик бийлик органдары шайлоону таза жана адилет өткөрүү үчүн бардык күч-аракетин жумшоого, шайлоо процессиндеги мыйзам бузууларга ыкчам жана өз убагында чара көрүү, мыйзамды бузгандарга мыйзам чегинде тиешелүү чараларды көрүү керек.

Коопсуздук кеңешинин катчысы кайсы деңгээлде болбосун мамлекеттик бийлик өкүлдөрү үгүт иштерине жана шайлоо процессине кийлигишпеши керектигин баса белгиледи

«Мамлекеттик кызматчылар өз ыйгарым укуктарын добуш берүүнүн жыйынтыгына таасир этүү максатында пайдаланган же кол алдындагыларды тигил же бул талапкердин же партиянын пайдасына мажбурлаган учурларда алар ээлеген кызматына карабастан кызматтан бошотулат, эгерде алардын аракеттеринде кылмыштын курамы бар болсо, алар жоопко тартылат. Эч кимге Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузууга жол берилбейт», - деди Марат Иманкулов.

Ошону менен бирге, ал укук коргоо органдары тарабынан кандайдыр бир саясий партиялардын жана Жогорку Кеңештин депутаттыгына талапкерлердин пайдасына бийлик өкүлдөрүнүн бюджеттик кызматкерлер – мугалимдерди, дарыгерлерди, социалдык кызматкерлерди жана квартал башчыларын пайдалануу фактылары ачыкка чыкса, бийлик өкүлдөрүнө карата катаал чаралар көрүлөөрүн эскертти.

Ошондой эле Коопсуздук кеңешинин катчысы саясий партияларды, депутаттыкка талапкерлерди өлкөдөгү коомдук-саясий кырдаалды курчутпай, өз амбициясы жана жеке кызыкчылыгы үчүн элди бөлүп-жарбай, мыйзамды сактоого чакырды.

Мындан тышкары, ал уланып жаткан коронавирустук пандемия шартында шайлоо участкаларында шайлоочулардын ден соолугун сактоо үчүн бардык зарыл болгон санитардык-эпидемиологиялык чараларды көрүүнүн маанилүүлүгүн белгиледи.

Жыйындын жыйынтыгы менен айтылган сунуштарды эске алуу менен Республикалык штабдын иш планы бекитилди.

Шайлоо процессинин этаптары:

Президенттин Жарлыгын ишке ашыруунун алкагында жана мыйзамдардын негизинде Борбордук шайлоо комиссиясы Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү боюнча негизги уюштуруучулук жана практикалык иш-чаралардын Календардык планын кабыл алды.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону даярдоонун жана өткөрүүнүн негизги багыттары жана этаптары:

шайлоо округдарынын схемасын жана чек араларын түзүү жана бекитүү - 2021-жылдын 6-сентябрына чейин;

- округдук шайлоо комиссияларын түзүү - 2021-жылдын 7-сентябрынан тартып;
- Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары шайлоо комиссияларын түзүү - 2021-жылдын 13-сентябрына чейин.

Шайлоочулардын тизмеси менен иштөө:

- Шайлоочулардын тизме менен алдын ала таанышуусу үчүн УШКларда шайлоочулардын алдын ала тизмелерин көрсөтүү - 2021-жылдын 19-сентябрына чейин;
- шайлоочулардын акыркы тизмесин илип коюу - 2021-жылдын 29-октябрына чейин;
- шайлоочулардын тизмесинде ката же так эместик, же болбосо шайлоочулардын тизмесинде жок экендиги жөнүндө арыздарды кабыл алуу жана кароо (шайлоочулардын тизмесиндеги маалыматтарды тактоо жөнүндө) - 2021-жылдын 19-сентябрынан 13-ноябрына чейин;
- Шайлоочулардын акыркы тизмелеринин экинчи нускаларын УШКларга илүү - 2021-жылдын 21-ноябрына чейин;

Талапкерлерди көрсөтүү жана каттоо:

- 2021-жылдын 3-сентябры саат 18:00гө чейин шайлоого катышууга каалоосун билдирген саясий партиялардын БШКга шайлоого катышуу жөнүндө жазуу жүзүндөгү билдирүүсүн жөнөтүү;
- КР ЖК депутаттыгына талапкерлерди көрсөтүү - 2021-жылдын 14-октябрына чейин;
- 2021-жылдын 18-октябрында саат 18.00гө чейин талапкерлердин жана с/п ЫӨн тиешелүү документтердин тапшыруусу;
- КР ЖК депутаттыгына талапкерлердин тизмесин каттоо - 2021-жылдын 29-октябры.

Шайлоо алдындагы үгүт иштери:

- Шайлоо алдындагы үгүт иштерин жүргүзүү – 2021-жылдын 29-октябрынан 27-ноябрына саат 8:00гө чейин.
Добуш берүүнүн тартиби:
- добуш берүүнү жайдан тышкары өткөрүү – 2021-жылдын 27-ноябры, саат 8-00дөн 20-00гө чейин;
- добуш берүүнү өткөрүү – 2021-жылдын 28-ноябры, саат 8-00дөн 20-00гө чейин;
- КР ЖК шайлоонун жыйынтыктарын аныктоо - 2021-жылдын 18-декабрына чейин.

Шайлоо округдарынын схемасын жана чектерин түзүү жана бекитүү

Борбордук шайлоо комиссиясы 2021-жылдын 5-сентябрында Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоо боюнча шайлоо округдарынын схемаларын жана чек араларын бекитти.

1. Талапкерлердин тизмелери боюнча, пропорционалдык система боюнча саясий партиялар тарабынан көрсөтүлгөн 54 депутатты шайлоо үчүн Кыргыз Республикасынын бүткүл аймагы бирдиктүү шайлоо округу болуп саналат. Ошол эле учурда Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жерде жашаган шайлоочулар бирдиктүү шайлоо округуна бекитилди деп эсептелет.

2. Жогорку Кеңештин 36 депутатын шайлоону мажоритардык система боюнча өткөрүү үчүн бир мандаттуу шайлоо округдары түзүлөт.

Бир мандаттуу шайлоо округдарын аныктоо маселесин комплекстүү талкуулоо үчүн бир мандаттуу шайлоо округдарын түзүү боюнча ведомстволор аралык жумушчу топ түзүлүп, ал мүмкүн болгон варианттарды талкуулоо аянтчасы болуп калды. Талкууга облустук жана райондук мамлекеттик органдардын жетекчилери катышты.

Мыйзамга ылайык, шайлоо округдарын түзүүдө төмөнкү талаптар сакталууга тийиш:

- шайлоочулардын өкүлчүлүгүнүн орточо көрсөткүчүнөн, эреже катары, 20 пайыздан ашпаган жол берилген четтөө менен шайлоочулардын саны боюнча шайлоо округдарынын болжолдуу теңдиги;
- шайлоо округу бирдиктүү аймакты түзөт, бири-бири менен чектеш эмес аймактардан шайлоо округун түзүүгө жол берилбейт.
- жогоруда көрсөтүлгөн талаптарды эске алуу менен, эреже катары, республиканын административдик-аймактык бөлүнүшү эске алынат.

Бир мандаттуу шайлоо округдарын түзүү үчүн БШК мыйзамдардын талаптарына ылайык калкты каттоо, жерге жайгаштыруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан берилген маалыматтардын негизине таянды.

2021-жылдын 4-сентябрына карата СӨМ берген маалыматтарга ылайык, жалпысынан шайлоочулардын саны 3 миллион 686 миң 921 адамды түзөт, ал эми чет өлкөдөгү шайлоочулар боюнча Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинин маалыматын кошпогондо, алардын саны 3 миллион 617 миң 141 адамды түзөт.

Ар бир шайлоо округу болжол менен 100 476 шайлоочу менен +/- 20%ы менен түзүлөт.

Жогоруда айтылгандардын негизинде округдардын санын облустар боюнча бөлүштүрүүнүн схемасы төмөнкүдөй:

Облустар	Шайлоочулардын саны	Округдардын саны
Бишкек	428 599	4
Ош, Ош облусу	898 569	9
Баткен	305 053	3
Жалал-Абад	686 364	7
Талас	163 109	2
Чүй	609 774	6
Нарын	209 101	2
Ысык-Көл	316 572	3
Бардыгы	3617141	36

Бир мандаттуу шайлоо округдарынын номерлери алфавиттик тартипте Баткен облусунан башталып, андан кийин Ош шаары, Ош облусу, Жалал-Абад облусу, Талас облусу, Чүй облусу, Бишкек шаары, Нарын облусу, Ысык-Көл облусу болуп саналат.

“Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” КР Конституциялык мыйзамынын 13-беренесинин 15-бөлүгүнө ылайык, шайлоо округдарынын чек араларын жана округдардын даректерин сүрөттөрү менен бирге көрсөтүү аркылуу округдук, аймактык шайлоо комиссияларынын тизмелери шайлоо округдары бекитилген күндөн тартып 5 календардык күндүн ичинде, башкача айтканда 2021-жылдын 10-сентябрына чейин Борбордук шайлоо комиссиясынын расмий сайтында жана жалпыга маалымдоо каражаттарында жарыяланууга тийиш.

Бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча депутаттыкка талапкерлерди көрсөтүү шайлоо округдарынын тизмеси расмий жарыяланган күндөн тартып башталат жана добуш берүү күнүнө 45 календардык күн калганга чейин, башкача айтканда, 2021-жылдын 13-октябрына чейин (кошкондо) аяктайт.

Округдук шайлоо комиссияларын түзүү

Борбордук шайлоо комиссиясы төмөнкүдөй тартипте ар бир шайлоо округу боюнча 12ден кем эмес мүчөдөн турган ОШКны түзөт:

- эгерде бир шаардын же райондун (АШК) аймагында бир шайлоо округу түзүлсө, анда округдук шайлоо комиссиясы аймактык шайлоо комиссиясынын курамынын мүчөлөрүнөн жана ушул аймактык шайлоо комиссиясынын резервинде турган адамдардан түзүлөт;

- эгерде бир шайлоо округу эки же андан көп шаардын же райондордун (АШК) аймагында түзүлсө, анда округдук шайлоо комиссиясы ушул аймактык шайлоо комиссиясынын курамынын мүчөлөрүнүн ичинен түзүлөт.

Зарыл болгон учурда ОШКнын мүчөлөрүнүн саны ОШКнын сунушу боюнча өзүнүн ишинин жүрүшүндө Борбордук шайлоо комиссиясы тарабынан өзгөртүлүшү мүмкүн.

Аймактар боюнча округдардын санына жараша 36 округдук шайлоо комиссиялары түзүлүп, анын курамына 490 мүчө кирген.

Округдук шайлоо комиссиясынын ыйгарым укуктарынын мөөнөтү анын биринчи жыйналышы болгон күндөн тартып башталат жана Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоонун натыйжалары расмий жарыялангандан кийин Борбордук шайлоо комиссиясынын чечими менен аяктайт.

2021-жылдын 12-сентябрында КР БШК 2021-жылдын 28-ноябрына дайындалган Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүү мезгилине округдук шайлоо комиссияларынын курамын бекитти.

<https://shailoo.gov.kg/ru/news/5459>

Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары шайлоо участкаларын жана шайлоо комиссияларын түзүү

“Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” КР Конституциялык мыйзамына ылайык, жарандар чет өлкөлөрдө добуш берүүчү шайлоочулардын тизмесине киргизилет:

- 2-берененин 2-пунктуна ылайык, шайлоо мезгилинде анын чегинен тышкары жашаган же жүргөн Кыргыз Республикасынын жарандарынын шайлоо укуктары Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги, анын дипломатиялык өкүлчүлүктөрү жана консулдук мекемелери аркылуу камсыз кылынат.

Өлкө чегинен тышкары жашаган же жүргөн Кыргыз Республикасынын жарандары Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинин сунушу боюнча түзүлгөн шайлоо участкаларында, эреже катары, аккредитацияланган өлкөнүн тиешелүү органдары менен макулдашуу боюнча Кыргыз Республикасынын дипломатиялык өкүлчүлүктөрүнүн, консулдук мекемелеринин, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын өкүлчүлүктөрүнүн аймагында добуш беришет.

- 14-берененин 6-бөлүгүнүн негизинде, консулдук (убактылуу консулдук) каттоодон өткөн жана биометрикалык каттоодон өткөн Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жашаган жана жүргөн шайлоочулар жөнүндө маалыматтар тиешелүү дипломатиялык өкүлчүлүктөрдүн жана консулдук мекемелердин жетекчилери тарабынан түзүлөт, алар Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги аркылуу добуш берүү күнүнө 85 календардык күндөн кечиктирбестен Борбордук шайлоо комиссиясына берилет.

Биометрикалык каттоодон өткөн жана жакынкы дипломатиялык өкүлчүлүктө же консулдук мекемеде консулдук каттоодо турган Кыргыз Республикасынын жараны автоматтык түрдө шайлоочулардын тизмесине киргизилет.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо үчүн анын чегинен тышкары жашаган Кыргыз Республикасынын жарандарынын шайлоо укуктарын ишке ашырууну камсыз кылуу географиясын кеңейтүү максатында Тышкы иштер министрлигинин сунушу боюнча чет өлкөлөрдө шайлоо участкаларынын саны 59га чейин көбөйтүлгөн (29 өлкөдө).

Биринчи жолу бул шаарларда 10 шайлоо участогу түзүлдү:

- Россия – Казань, Краснодар, Самара, Томск, Хабаровск;
- АКШ – Нью-Йорк жана Чикаго;
- Турция – Анталья;
- Италия – Кальяри;
- Венгрия – Будапешт.

Россия – бардыгы 21 участок

- Москва – 6 участок;
- Бирден участок: Санкт-Петербург, Екатеринбург, Новосибирск, Владивосток, Красноярск, Иркутск, Якутск, Южно-Сахалинск, Сургут, Тюмень, Краснодар, Самара, Казань, Томск жана Хабаровск шаарларында.

3төн участок:

- Германия – Берлин, Франкфурт-на-Майне, Бонн;
- АКШ – Вашингтон, Нью-Йорк, Чикаго;
- Турция – Анкара, Стамбул жана Анталья.

2ден участок:

- Италия – Рим жана Кальяри.
- Казакстан – Нур-Султан, Алматы;
- Кытай – Пекин, Гуанчжоу;
- БАЭ – Абу-Даби, Дубай.

1ден участок: Ашхабад, Баку, Брюссель, Будапешт Вена, Доха, Душанбе, Женева, Исламабад, Киев, Куала-Лумпур, Лондон, Минск, Нью-Дели, Париж, Сеул, Ташкент, Тегеран, Токио, Эль-Кувейт, Эр-Рияд.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоодо добуш берүүнү уюштуруу үчүн Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары шайлоо участкаларынын тизмеси

	№ УИК	Чет өлкөдөгү мекеме	Адрес	Электрондук почта	Телефон
1. 2. 3.	9001, 9005, 9015	КР Россия Федерациясындагы элчилиги	Москва, Большая Ордынка көчөсү, 64.	kgembassy.ru @mfa.gov.kg	+7 (499) 23833- 04; + 7 (499) 23011- 17
4.	9009	КР Екатеринбург ш. Башкы консулдугу	Екатеринбург ш, Щорс көчөсү 54а, офис 5.	kgconsulate.ekb @mfa.gov.kg	+7 343 227 39 39 +7-343-223-68- 13; +7-343-223-68- 15; +996 312-96-20- 95
5.	9010	КР Новосибирск ш. Башкы консулдугу	Новосибирск ш., Крылов к. 64/1.	kgconsulate.sib@mfa.gov.kg	+7(383) 319 07 62; +7(383) 2106624
6.	9002	КР РФ элчилигинин Санкт-Петербург канц-сы	Санкт-Петербург ш, Чехов к, ү. 14 б лит А, пом.2Н.	konsul_kr_spb@mail.ru	+7-343 223 68 12; 223 68 13; 223 68 14; 223 68 15
7.	9004	КР РФ элчилигинин Владивосток ш. канц-сы	Владивосток ш, Алеутская к, 15 “В”, офис 402.	consulvl@mail.ru	+ 7 (924) 725 1 56 (моб.)
8.	9003	КР РФ элчилигинин Красноярск ш. канц-сы	Красноярск ш, проспект Мира 132.	kgkrasnoyarsk@mail.ru	+7 (391) 23434- 08
9.	9022	КР Украинадагы элчилиги	Киев ш, Печерский р-н, пер. Редутный 19/34.	kgembassy.ua@mfa.gov.kg	+38 044 237 03 48
10.	9023	КР Беларусь Республикасындагы элчилиги	Минск ш, ул. Старовиленская 57.	kgembassy.by@mfa.gov.kg	+(375) 17334- 91-17 +(375) 17 334 4 38 +(375) 17 334 4 38
11.	9028	КР Казакстандагы элчилиги	Нур-Султан ш, Дипломатиялык	kgembassy.kz@mfa.gov.kg	+ 7 7172 24 2 24;

			шаарча городок В-5, Кунаев к, 1.		+ 996 312 97 9 06
12.	9027	КР Алматы ш. Башкы консулдугу	Алматы ш, Луганской к, 30 "А".	kgconsulate.almaty@mfa.gov.kg	+ 7 7272 64 2 12; +996 312 97 5 09
13.	9025	КР Озбекстан Республикасындагы элчилиги	Ташкент ш, Мирзо- Улугбек району, Ниезбекйули к, 6 проезд, үй 30.	kgembassy.uz@mfa.gov.kg	+998 71 237 4 94
14.	9024	КР Тажикстан Республикасындагы элчилиги	Душанбе ш, Саид Носиров к, 56 а.	kgembassy.tj@mfa.gov.kg	+99241-100-00- 56
15.	9011	КР Түркмөнстандагы элчилиги	Ашхабат ш, Гарашсызлыкшаелы, үй. 17.	kgembassy.tm@mfa.gov.kg	+993-12-48-22- 95
16.	9012	КР Азербайжан Республикасындагы элчилиги	Баку ш, БашираСафарли к, 133 (Бизнес центр «SatPlaza, 16-кабат)	kgembassy.az@mfa.gov.kg	+994-12-505-56- 74
17.	9034	КР АКШдагы жана Канададагы элчилиги	2360 Massachuse Avenue, NW, Washington D.C 20008.	kgembassy.usa@mfa.gov.kg	(202) 44998-22
18.	9038	КР Улуу Британиядагы жана Түндүк Ирландиядагы элчилиги	Ascot House, 11 Crawford str. London, W1U 6BJ	kgembassyuk@mfa.gov.kg	+44-203-865- 1994
19.	9039	КР Швейцариядагы элчилиги	AvenueBlanc 5,1 1202 Geneve	kgembassy.ch@mfa.gov.kg	+41 22 707 92 20 +41 22 707 92 2 - Консульский отдел
20.	9037	КР Бельгиядагы элчилиги	Rue de l'Abbaye 47 1050 Bruxelles	kgembassy.be@mfa.gov.kg	+32 (0) 2 640 1 68
21.	9032	КР Австриядагы элчилиги	Invalidenstrasse 3/ 1030 Wien	kgembassy.at@mfa.gov.kg	+43-1-535-03-79
22.	9029	КР ФРГдагы элчилиги (Берлин ш.)	Otto-Suhf-Allee 146, 10585 Berlin.	kgconsulate.berlin@mfa.gov.kg	+49 30 364 1 860

23.	9030	Франкфурт на Майне шаарындагы консулдук агенттик	Broennerstrasse 2 60313 Frankfurt am Main .	kgconsulate.frankfurt@mfa.gov.kg	+49 69 95403926
24.	9031	КР ФРГдагы элчилигинин Бонндогу бөлүмү	Aennchenstrasse 6 53177 Bonn.	kgconsulat@bonn@mfa.gov.kg	+49 228 365 230
25.	9036	КР Түркия Республикасындагы элчилиги	Turan Gunes Bulvarı Galip Erdemcadde 25, Yildiz/Oran, Ankara 06450.	kgembassy.tr@mfa.gov.kg	+90-3124913506 +90-3124913507
26.	9035	КР Стамбулдагы башкы консулдугу	Lamartin Caddesi No:7, Taksim, 3443 Beyoğlu, İstanbul.	kgconsulate.istanbul@mfa.gov.kg	+90 212 235 676
27.	9040	КР КЭРдеги элчилиги	Пекин ш, 10/11 King's Villas 18, Xiaun Road 100016г.	kgembassy.cn@mfa.gov.kg	+86-0106468 1297
28.	9041	КР Гуанчжоу шаарындагы башкы консулдугу	Гуанчжоу ш, район Тяньхэ, Тяньхэлу 228, имараты Гуаншэн, к. 707.	kgconsulate@guangzho@mfa.gov.kg	+(8620)3801387
29.	9019	КР Япониядагы элчилиги	108-0073, Токио ш, Минато-ку, 1-5-7 Мита.	kgembassy.jp@mfa.gov.kg	+81-3-6453-8277
30.	9042	КР Корея Республикасындагы элчилиги	Сеул ш, Йонгсан-гу, Собингго-ро 91 лагиль 16-10 (Донгбингго-донг 28-17).	kgembassy.kr@mfa.gov.kg	+82-2-379-0952
31.	9008	КР Индия Республикасындагы элчилиги	Д 2/2, ВасантВихар, г.Нью-Дели-110057.	kgembassy.in@mfa.gov.kg	+9111 26149582 8019
32.	9048	КР Малайзиядагы элчилиги	10-й этаж, WismaSinHeapLee, 346 JalanTunRaza 50400 г.Куала- Лумпур.	kgembassy.my@mfa.gov.kg	+603-21632012
33.	9045	КР Сауд Аравия королдугундагы элчилиги	6575 Amr Al Damri Street- Assafarat Dist RIYADH 12511 - 3562 Kingdom of Saudi Arabia	kgembassy.sa@mfa.gov.kg	+966 11 22932 7

34.	9046	КР Кувейт мамлекетиндеги элчилиги	Кувейт, район Сурра, Блок 6, 13-көчө, Вилла -34.	kgembassykw@mfa.gov.kg	+965 25359951
35.	9050	КР Катар өлкөсүндөгү элчилиги	Доха ш, Лежбайлат-64, Вилла №7, ул. №963.	kgembassyqa@mfa.gov.kg	+974 4413 1519
36.	9051	КР БАЭдеги элчилиги	Bayn Al Jesrain, Villa 5, Qaryat Al BeriАбу-Даби.	kgembassy.ae@mfa.gov.kg	+971-255-849-55
37.	9044	КР Дубай дагы башкы консулдугу	г.Дубай, Дейра, район Ригга Аль Бутеен, здание Грин Тауэр, офис № 302.	kgconsulate.dubai@mfa.gov.kg	+971 4 236 44 53
38.	9043	КР Иран Ислам Республикасындагы элчилиги	Тегеран ш, к. Пасдаран /Наренджестан 5, үй № 24, почта индекси 1957935611.	kgembassyir@mfa.gov.kg	+98 21 228303-54
39.	9049	КР Пакистан Ислам Республикасындагы элчилиги	Исламабад, №12, көчө 33. сектор F-8/1.	kgembassy.pk@mfa.gov.kg	+92 330 5288820
40.	9007	КР РФдагы элчилигинин Иркутскидеги канц-сы	Иркутск	kgirkutsk@mfa.gov.kg	+79149243632
41.	9006	КР РФдагы элчилигинин Якутскдагы канц-сы	Якутск к. Пояркова, 4	kgyakutsk@mfa.gov.kg	89267160675
42.	9013	КР РФдагы элчилигинин Южно-Сахалинскдеги канц-сы	Южно-Сахалинск, проспект Мира 26/5	kgysakhalins@mfa.gov.kg	
43.	9014	КР РФдагы элчилигинин Сургуттагы канц-сы	Сургут, Югорский тракт, д. 1	kgsurgut@mfa.gov.kg	
44.	9033	КР Италиядагы элчилиги	Рим via Clitunno2, 00198Roma	kgembassy.it@mfa.gov.kg	via Clitunno 2, 00198 Roma

45.	9047	КР Франция Республикасындагы элчилиги	Париж 49, rue de Bellechas 75007 Paris	kgembassy.fr@mfa.gov.kg	
-----	------	--	--	-------------------------	--

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы Тышкы иштер министрлиги жана Санариптик өнүктүрүү министрлиги менен биргеликте 2021жылдын 28-ноябрындагы Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону даярдоо жана өткөрүүнүн алкагында “мобилдик топторду” түздү. Бул демилге ПРООНдун, Германия өкмөтүнүн колдоосу менен ишке ашырылууда.

«Мобилдик топтор» алдыдагы парламенттик шайлоону уюштуруу, анын ичинде жарандарды шайлоочулардын тизмесине киргизүү, чет өлкөлөрдө түзүлгөн шайлоо участкаларынын даректери жана санын аныктоо, жарандарды консулдук каттоого алуу, биометрикалык каттоо боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүштү.

“Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” Конституциялык мыйзамдын талаптарына ылайык, чет өлкөдөгү шайлоо участкалары, эреже катары, Тышкы иштер министрлигинин сунушу боюнча жана аккредитацияланган мамлекеттер менен макулдашуу боюнча чет өлкөдөгү дипломатиялык өкүлчүлүктөрдүн, консулдук мекемелердин аймактарында түзүлөт.

21-сентябрдан тарта Россия Федерациясында «мобилдик топтор» иштеди. Буга чейин Москва менен Санкт-Петербургда жолугушуулар өткөн. 28-сентябрдан 15-октябрга чейин Тюмень, Томск, Хабаровск, Казан, Самара, Краснодар шаарларында өттү.

23-сентябрдан 28-сентябрга чейин жолугушуулар Италияда, Рим жана Кальяри шаарларында өткөн, 1-октябрдан 10-октябрга чейин Түркиянын Стамбул жана Анталия шаарларында өткөн. Ушундай эле жолугушуулар Америка Кошмо Штаттарынын Нью-Йорк жана Чикаго шаарларында өттү.

№	Кампания	Жыл	Чет өлкөдөгү УШК саны	Биометрикалык каттоодон өткөн жана чет өлкөлүк мекемелердеги консулдук каттоодо турган чет өлкөдө катталган шайлоочулардын саны
	КР ЖК депутаттарын шайлоо	2017	36	15 312
1	КР Президентин шайлоо	2017	37	18 580
2	КР ЖК депутаттарын шайлоо	2020	45	32 602

3	КР Президентин мөөнөтүнөн мурда шайлоо референдум	2021	48	49 479
4	Референдум	2021	48	58 598
5	КР ЖК депутаттарын шайлоо	28.11. 2021	59	84 128

Шайлоочулардын тизмеси

“Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” жаңы Конституциялык мыйзамга ылайык:

1) бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоо боюнча шайлоочулардын тизмесине добуш берүү күнү активдүү шайлоо укугуна ээ, жергиликтүү жамааттын мүчөлөрү болуп саналган жана биометрикалык каттоодон өткөн Кыргыз Республикасынын бардык жарандары киргизилет. (14-берене).

2) Шайлоочунун жергиликтүү жамаатка мүчөлүгү жарандын паспортундагы жашаган жеринин катталгандыгы/паспорттун чипине жазылган белгиси же жашаган жеринин дареги Кыргыз Республикасынын Улуттук паспортторунун мамлекеттик реестринде добуш берүү күнүнө 90 күндөн кем эмес убакытта катталгандыгы жөнүндө белги менен аныкталат. (1-берене).

Бирдиктүү шайлоо округу боюнча Жогорку Кеңештин депутаттарын шайлоодо шайлоочулардын тизмесине катталган жарандардын жалпы саны 3 миллион 703 миң 420 адамды түздү.

Анын ичинен 84 миң 128 шайлоочу республикадан тышкары түзүлгөн шайлоо участкаларындагы шайлоочулардын тизмесине киргизилген.

Бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча шайлоочулардын саны 3 миллион 619 миң 292 адамды түздү (чет өлкөдө катталган шайлоочуларды эсепке албаганда).

2021жылдын 9-сентябрында жарыяланган бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча алдын ала тизмеге салыштырмалуу (3 617 591 адам) өсүү 1 701 шайлоочуну түздү (кеңири маалымат Тизме.gov.kg/ порталында).

Салыштырмалуу анализ шайлоочулардын санынын көбөйгөнүн көрсөтөт. Алсак, 2020-жылдын октябрында КР Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоого 3 523 554 шайлоочу катталган, анын ичинен 32 602 шайлоочу Тышкы иштер министрлиги аркылуу. Өсүү тиешелүүлүгүнө жараша 179 866 жана 51 526 болду.

Шайлоочулардын акыркы тизмелериндеги гендердик курактык көрсөткүч курамы боюнча:

- эркектер – 1 775 935, бул шайлоочулардын жалпы санынын 48%;
- аялдар – 1 927 485, бул шайлоочулардын жалпы санынын 52%;

Гендердик жана жаш курактык көрсөткүчтөрдү эске алуу менен шайлоочулардын саны жөнүндө маалымат

Округдар	УШК саны	18-ноябрга карата саны	Гендердик көрсөткүч		Жаш курагынын көрсөткүчү						
			Эркектер (48%)	Аялдар (52%)	18 жаш (2%)	18-29 (29%)	30-39 (24%)	40-49 (17%)	50-59 (15%)	60-69 (10%)	70- (5%)
Бирдиктүү округ + ТИМ:	2494	3 703 420	1 775 935	1 927 485	84 412	1 088 605	914 505	635 451	535 405	365 093	164 361
Бир мандаттуу округдар	2435	3 619 292	1 733 162	1 886 130	83 493	1 061 066	887 358	618 293	526 771	362 303	163 501

Талапкерлерди көрсөтүү жана каттоо

2021-жылдын 13-октябрына карата КР БШКга бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча Жогорку Кеңештин депутаттыгына талапкерлерди көрсөтүү боюнча 381 арыз келип түшкөн, анын ичинен:

- Эркек талапкерлер – 349 (91,6%);
- Аял талапкерлер – 32 (8,3%);
- өзүн-өзү көрсөткөн талапкерлер – 374;
- с/партиялардан – 7 (с/партия «Альянс» -1; «Социал-демократтар» - 1; «Бүтүн Кыргызстан» - 1; «Ыйман-Нуру» - 2; «Кыргызстан» -1; «Улутман» - бир).

Бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча көрсөтүлгөн 381 талапкердин ичинен 330 талапкер КР БШКда каттоодон өттү, көрсөтүлгөн 51 талапкер төмөнкү себептер боюнча каттоодон өткөн жок:

- көрсөтүлгөн 17 талапкер каттоого чейин шайлоого катышуудан баш тартышкан;
- жогорку кесиптик билими бар экендигин тастыктоочу документтери жок болгондугуна байланыштуу көрсөтүлгөн 3 талапкерди каттоодон баш тартылды;
- Шайлоо күрөөсү төлөнбөгөндүгүнө байланыштуу көрсөтүлгөн 31 талапкерден баш тартылды.

Бир мандаттуу округдар боюнча катталган 330 талапкердин ичинен 43 талапкер жеке арызы менен шайлоого катышуудан баш тартты. КР БШК 2021-жылдын 18-ноябрындагы № 1228

чечими менен №26 Ленин шайлоо округу боюнча талапкер К.Жолдошбаевди каттоону жокко чыгарды.

2021 жылдын 23-ноябрына карата республиканын бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча 286 талапкер катышууда.

Аймактар боюнча талапкерлердин саны төмөнкүдөй:

- Баткен облусу – 36 талапкер,
- Ош облусу – 44 талапкер
- Жалал-Абад облусу – 45 талапкер
- Талас облусу – 12 талапкер
- Чүй облусу – 58 талапкер
- Бишкек шаары – 26 талапкер
- Нарын облусу – 26 талапкер,
- Ысык-Көл облусу – 39 талапкер.

Талапкерлердин тизмелери жергиликтүү жалпыга маалымдоо каражаттарында жарыяланды, ошондой эле КР БШКнын сайтында Талапкер порталында <https://talapker.shailoo.gov.kg> шилтемеси аркылуу жайгаштырылган.

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо боюнча жыйынында 21 партиядан талапкерлердин тизмесин каттады:

1. “Бүгүн Кыргызстан”,
2. «Ата-Мекен»,
3. «Ишеним»,
4. «Ынтымак»,
5. «Улуттар Биримдиги»,
6. «Ата-Журт Кыргызстан»,
7. «Бийман Нуру»,
8. «Альянс»,
9. "Эл Үмүтү",
10. «Азаттык»,
11. «Улуу-Журт»,
12. «Мекенчил Эл»,
13. «Кыргызстан биримдигинин патриоттук партиясы»,
14. «Социал-демократтар»,
15. «Аруузат элдик жетишкендик партиясы»,
16. «Ордо»,
17. «Кыргызстандын «Багыт» либералдык-демократиялык партиясы»,
18. «Кыргызстандын жашылдар партиясы»,
19. «Легалайз»,
20. «Күчтүү регион»,
21. «Жашасын Кыргызстан».

Пропорционалдык система боюнча шайлоону өткөрүү үчүн саясий партиялар 54 талапкерден ашпаган сандагы талапкерлердин тизмесин көрсөтөт. 2021-жылдын 13-октябрына карата 75 саясий партия келерки парламенттик шайлоого катышуу ниетин билдирди. Алардан:

- («Эркин Кыргызстан», «Эне Жүрөгү-Мекен», «Ак Асаба») 3 с/партиясына каттоодон баш тартылды;
- 26 с/партия шайлоого катышуудан баш тартканын билдирди;
- 25 с/партия шайлоого катышуудан баш тарта турганын билдирген жок;
- 21 с/партия каттоодон өткөн жок;
- ар кандай с/партиянын 9 талапкерин каттоодон баш тартылды;
- шайлоого катышуудан 31 талапкер өз эрки менен баш тартты.

2021-жылдын 23-ноябрына карата 21 саясий партиянын тизмесинде 1006 талапкер бар, алардын ичинен:

- Эркек талапкерлер – 643 (63,9%);
- Аял талапкерлер – 363 (36%);
- Майыптуулугу бар талапкерлер – 46 (4,5%);
- Ар кандай этникаларга тиешелүү талапкерлер кандидаты – 186 (18,4 %);
- 35 жаштан жогору эмес талапкерлер – 258 (25,6%).

Шайлоодогу инклюзивдүү чаралар

Добуш берүү күнү 2080 шайлоо участкасында пандустар (УШК) орнотулган, бул УШКлардын жалпы санынын 85% түзөт. 2020-жылдын 1-февралына карата маалыматтарга салыштырмалуу пандустар менен жабдылган добуш берүү имараттарынын саны 1054кө көбөйдү;

- Жардамдын атайын каражаттары менен жабдуу. Ар бир УШК чоңойтуучу лупа, добуш берүү үчүн трафареттер, Брайл арибинде добуш берүү боюнча инструкциялар менен жабдылган;
- 2026 УШК (83,2%) үчүн майып адамдардын муктаждыктарынын карталары түзүлдү. Майыптарга карата алардын муктаждыктарына жараша жардам көрсөтүү боюнча чаралар көрүлүүдө (акциялар, ыктыярчылар):
- Категориялар боюнча жана ар бир шайлоо участогуна жараша майыптардын иш жүзүндөгү санын эсепке алуу. Керектөөлөр картасына ылайык майып адамдардын жалпы саны 15 853 шайлоочуну түзөт;
- атайын форматтарды колдонуу менен майыптарга маалымат берүү. Кыргыз жана орус тилдеринде 5 000 плакат, ошондой эле Брайл арибинде 5 000 маалымат брошюралары даярдалган. КР БШКнын CALL-борборунда угуусу жана сүйлөөсү начар адамдар үчүн жаңсоо аркылуу маалымат ала турган видео-байланыш телефону ачылды. Бүгүнкү күндө 24 шайлоочу видео шилтемени колдонду;
- үгүт материалдарынын жеткиликтүү болушу үчүн шарттарды түзүү (үгүт материалдарынын 1%дан кем эмеси атайын форматта даярдалышы керек).

- округдук жана участкалык шайлоо комиссияларынын мүчөлөрүн окутуу;
- майып адамдарды шайлоого катышууга тартууга жарандык катышуу аракеттери. Майыптар үчүн социалдык ролик жарыяланды, анын ичинде майыптарга жардам көрсөтүү боюнча кайрылуу бар.

Айрым шайлоо категорияларынын катышуусун кеңейтүү төмөнкүлөр менен камсыз кылынат:

- шайлоо комиссияларына айрым категориялардагы шайлоочулардын эсебин алуунун жана тизмелерин берүүнүн зарылдыгы боюнча мамлекеттик органдардын жетекчилери менен координациялык кеңешмелерди өткөрүү;
- Аскер кызматчылары үчүн 2600 атайын маалыматтык брошюраларды чыгаруу жана маалымдоо.

Шайлоочулардын башка категориясы

Добуш берүү күнүнө 12 календардык күн калганда добуш берүү күнү добуш берүүгө катыша албаган шайлоочулардын тизмелери түзүлдү. Өзгөчө категория 35 725 адамды түздү.

18.11.2021 карата өзгөчө категориядагы адамдар боюнча маалымат		
№ п/п	Органдын аталышы	Шайлоочулардын саны
1	ГКДО	1 150
2	УКМК	3 446
3	ГШ ВС КР	6 975
4	Саламаттык сактоо министрлиги	531
5	КР ИИМ	8 150
6	ЖАМК	2 016
7	УШК	9 690
8	Вахталык иштер	3 533
9	МТСП КР	2 34
	Бардыгы	35725

Бюллетендерди даярдоо

КР ЖК депутаттарын шайлоо үчүн бирдиктүү шайлоо округу боюнча 3 702 646 шайлоо бюллетендери даярдалып (анын 2 494ү Брайл шрифтинде) жана төмөнкү аймактарга жөнөтүлдү:

Бишкек шаарына – 431 382 бюллетень;

- Баткен облусуна – 305 666 бюллетень;
- Жалал-Абад облусуна – 686 684 бюллетень;
- Ош шаарына жана Ош облусуна – 900 536 бюллетень;
- Нарын облусуна – 209 073 бюллетень;
- Талас облусуна – 163 001 бюллетень;
- Чүй облусуна – 611 842 бюллетень;
- Ысык-Көл облусуна – 316 828 бюллетень;
- КР ТИМ линиясы боюнча– 75 727 бюллетень.

Бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча КР ЖК депутаттарын шайлоо үчүн 3 625 277 шайлоо бюллетени даярдалган (анын 2 435и Брайль арибинде).

Бишкек шаарына– 430 659 бюллетень;

- Баткен облусуна– 305 856 бюллетень;
- Жалал-Абад облусуна – 687 027 бюллетень;
- Ош шаарына жана Ош облусуна – 900 842 бюллетень;
- Нарын облусуна – 209 181 бюллетень;
- Талас облусуна – 163 090 бюллетень;
- Чүй облусуна – 611 621 бюллетень;
- Ысык-Көл облусуна – 317 001 бюллетень.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоого жалпысынан 7 327 923 бюллетень даярдалды.

2021жылдын 21-ноябрында даярдалган шайлоо бюллетендери Жалал-Абад, Ош, Баткен, Нарын, Ысык-Көл, Талас жана Чүй облустарынын, Бишкек жана Ош шаарларынын округдук шайлоо комиссияларына, ошондой эле чет өлкөлүк шайлоо участкаларына жөнөтүлдү.

Маалымат берүү

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы кеңири масштабдуу маалыматтык кампанияны өткөрдү.

Шайлоо комиссияларынын мүчөлөрүнөн жана укук коргоо органдарынын кызматкерлеринен түзүлгөн 36 ыкчам аракеттенүүчү координациялык топтордун ишмердүүлүгүн массалык маалымат каражаттарында жана социалдык тармактарда үзгүлтүксүз чагылдыруу уюштурулган. Аныкталган мыйзам бузууларды талдоо жана жооп кайтаруу борбору – КР БШКнын ИАКТ иштеген. Бардык кайрылуулар Электрондук реестрге катталат.

Саясий партиялардын жана бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча талапкерлердин программалары, ошондой эле алар жөнүндө маалыматтар жана алардын шайлоо фонддору жөнүндө маалыматтар байкоочулар жана жалпы коомчулук үчүн - <https://talapker-shailoo.gov.kg/ky/parlamentary> Кыргыз Республикасынын БШКнын сайтында жайгаштырылган.

15 гезитте бирдиктүү шайлоо округу боюнча 21 саясий партиядан 1015 талапкер жана бир мандаттуу округ боюнча 296 талапкер жөнүндө маалымат, ошондой эле жаңы аралаш шайлоо системасы, шайлоо участкасында добуш берүүнүн тартиби жана шайлоо бюллетендерин толтуруу эрежелери тууралуу маалыматтар жарыяланган, жалпы тиражы 200 мин нускага жакын.

Эл аралык өнөктөштөрдүн, анын ичинде Шайлоо системаларынын Эл аралык Фондунун (IFES) Өкүлчүлүгүнүн, ЮСАИДдин, ПРООНдун, ЕККУнун жана башкалардын колдоосу менен эки тилде сурдукотормосу жана субтитрлери менен 56 видеоролик жана эки тилде 8 аудиоролик даярдалды. КР ЖКнын жаңы түзүмү жөнүндө, шайлоо мыйзамдарындагы өзгөртүүлөр, шайлоочулардын тизмесин текшерүү, аялдардын жана жаштардын шайлоого катышуу мүмкүнчүлүгү, добуштарды эсептөөнүн тактыгы, шайлоого катышуучулардын жоопкерчилиги, чет өлкөдө добуш берүү ж.б.у.с. эки тилде берилип турду.

Видеороликтер кабелдик жана санариптик телеберүүнүн бардык мамлекеттик, аймактык, жеке телеканалдарынын эфиринде, мамлекеттик радиостанциялардын эфиринде берилген. Видеороликтер Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлиги, шаардык мэриялар жана областтык мамлекеттик администрациялар менен биргеликте 27 калкты тейлөө борборлорунун LED-экрандарында жана республика боюнча коомдук транспортто LED экрандарда көрсөтүлүп, КР БШКнын сайтында, бөлүмдүн жана өнөктөш уюмдардын социалдык тармактардагы баракчаларында жайгаштырылды.

Мындан тышкары, шайлоо комиссияларынын өкүлдөрүн окутуу үчүн эки тилде 12 окуу видеороликтери, 10 видеосабактар, анын ичинде шайлоо бюллетендерин толтуруу боюнча, шайлоо комиссиялары үчүн добуштарды эсептөө боюнча окуу, мотивациялоочу роликтер даярдалды.

Борбордук шайлоо комиссиясы шайлоо процессинин ар кандай катышуучуларын маалымдоо жана окутуу үчүн бир миллион нускадан ашык басылма материалдарды басып чыгарды, атап айтканда:

Кыргыз Республикасынын Конституциясы – 6000 нуска,

“Кыргыз Республикасынын Президентин жана Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө” Конституциялык мыйзамы – 5500 нуска,

«Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Конституциялык мыйзамы, «Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө» КР мыйзамы - 3000 нуска,

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоого катышкан талапкерлер, саясий партиялар үчүн методикалык материалдардын жана ченемдик укуктук

актылардын жыйнагы - 1000 нуска, плакаттар, лефлеттер, флаерлер, баннерлер, календарлар, күбөлүктөр ж.б. - 757 миң нускадан ашык тираж менен 34 аталыштагы продукция, 21 окуу-методикалык колдонмолор - 39730 нуска

200 миң нускага жакын ар түрдүү материалдар басылып чыккан

<https://shailoo.gov.kg/ru/news/5976/>

Аймактарда биринчи жолу жети аймактык медиа борборлордо, Бишкек үчүн Бешинчи каналда бир мандаттуу округдар боюнча депутаттар үчүн телебаттар уюштурулду. Чүчү кулак өткөрүлдү.

Телеканалдарга техникалык колдоо көрсөтүү боюнча иштер жүргүзүлдү жана 28 радиопетличка сатып алынды, баннерлер, алып баруучулар жана талапкерлер үчүн трибуналар жасалды, 7 видеокамера алынды.

КТРК телеканалында саясий партиялардын лидерлеринин катышуусунда дебаттар уюштурулду. ЭлТР – жаштардын жана талапкер аялдардын катышуусунда дебаттар өттү. Дебаттарды өткөрүү боюнча бардык аймактык телеканалдар үчүн – алып баруучулар, редакторлор, режиссёрлор үчүн тренингдер уюштурулуп, өткөрүлдү.

Шайлоо процессинин 50 миңден ашык ар кандай катышуучулары окутулду:

- Шайлоо комиссияларынын мүчөлөрүн окутуу үчүн 120 тренер;
- Округдук шайлоо комиссияларынын 490 мүчөсү,
- 30527 участкалык шайлоо комиссияларынын мүчөлөрү;
- Документтерди тапшырууда биометрикалык идентификациянын 4966 оператору,
- Техникалык колдоо тобунун 600 адиси,
- 90 АЭУ тренери үчүн ТОТ,
- 4966 АЭУ операторлору,
- Добуш берүү күнү 6 938 биометрикалык идентификациялоочу оператор,
- 600дөн ашык укук коргоо органдарынын кызматкерлери шайлоо мыйзамдарынын бузулушуна чара иштеп чыгуу жана жооп кайтаруу боюнча - 10 тренинг,
- УКМКнын 76 кызматкери.

Республика боюнча талапкерлердин, саясий партиялардын ыйгарым укуктуу өкүлдөрү, бухгалтерлердин, ОШКнын жана УШКнын мүчөлөрү үчүн парламенттик шайлоону даярдоого жана өткөрүүгө республикалык бюджеттен бөлүнгөн каражаттар боюнча каржылоонун, эсепке алуунун жана отчеттуулуктун эрежелери боюнча, ошондой эле парламенттин депутаттарын шайлоодо талапкерлердин, саясий партиялардын шайлоо фонддору, ошондой эле каржылоонун эрежелери, каттоо жана каржылоо маселелери, үгүт иштери боюнча 70тен ашык окутуулар өткөрүлдү.

Ошондой эле Кыргыз Республикасынын консулдук жана дипломатиялык мекемелеринин өкүлдөрү, судьялар, кызматкерлер жана Кыргыз Республикасынын Президентинин Аппаратынын соттор жана прокурорлор менен өз ара аракеттенүү бөлүмүнүн кызматкерлери окутулду.

Аялдардын жана жаштардын шайлоо процессине катышуусун арттыруу, массалык маалымат каражаттарына маалымдоо, жарандык коом менен коомдук диалогду уюштуруу боюнча иш-чаралар уюштурулган.

Жаңы шайлоо мыйзамдары боюнча түшүндүрмөлөр үч тилде (кыргыз, орус, англис) 16 маалыматтык бюллетень катары иштелип чыккан. Жаңылыктар дайджесттери үч тилде жума сайын чыгарылып турду. Шайлоо процессинин ар кандай катышуучулары үчүн шайлоо процессинин ар кандай этаптарынын өзгөчөлүктөрү жөнүндө 14 эскертмелер иштелип чыккан.

15 видеосабак даярдалып, аймактык телеканалдарга, социалдык тармактарга, “Кабар” агенттигине жайгаштырылды. Биринчи радиодо тынымсыз “Шайлоо күндөлүгү”, аймактык каналдарга – КР Борбордук шайлоо комиссиясынын шайлоо процесси боюнча жаңылыктары, берүүлөрү чыгып турду. Телеканалдарда 150дөн ашык берүүлөр уюштурулуп, интернет басылмаларында эки тилде 80ден ашык макалалар жайгаштырылган. Социалдык тармактардагы Facebook, Instagram, Telegram баракчалар иштеген. ТикТокто баракча ачылды.

Шайлоонун маалыматтык системасынын ишенимдүү иштешин камсыз кылуу

Шайлоонун маалыматтык системасы (МШС) төмөнкүлөрдөн турат:

- модеми бар автоматтык эсептөөчү урналар (АЭУ) – ар бир УШК үчүн 2 АЭУ, ошондой эле АШК үчүн резерв – 20%
- маалыматтарды берүү үчүн коопсуз байланыш каналдары;
- баштапкы жана резервдик байланыш каналдары бар сервердик жана тармактык жабдуулар;
- АЭУ маалымат топтому үчүн программалык камсыздоо;
- МШС сайты - newess.shailoo.gov.kg.

Образец итогового отчета АСУ по одномандатному округу

28.07.07, 28 Ноябрь 2021
Исполнительный лист № 1
Управление территориального номера: 003315

2021-жылдын 28-ноябры
№1 ДЕЙЛЕК ШАЙТОО ОКРУГУ БОШИРГА
КАРГАП РЕЗУЛЬТАТТАРЫН ЖАКШЫРТУУ
КОМИССИЯСЫНЫН ДЕПУТАТТАРЫН ТАЛОО

ЖАЙЫНТЫКТОЧУ ОТЧЕТ

АИР - Дөлөк
УИР № - 0001
Шайлоочулардын саны : 2292
Алынган бюллетендердин саны :
Добуш бергендердин саны : 8
Жарыктуу бюллетендердин саны : 8
Жарыксыз бюллетендердин саны : 0

ТАЛАПКАР

1. ТАЛАПКАР 1	: 0
2. ТАЛАПКАР 2	: 0
3. ТАЛАПКАР 3	: 0
4. ТАЛАПКАР 4	: 0
5. ТАЛАПКАР 5	: 0
6. ТАЛАПКАР 6	: 0
7. ТАЛАПКАР 7	: 0
8. ТАЛАПКАР 8	: 0
9. ТАЛАПКАР 9	: 0
10. ТАЛАПКАР 10	: 0
11. ТАЛАПКАР 11	: 0
12. ТАЛАПКАР 12	: 0
13. ТАЛАПКАР 13	: 0
14. ТАЛАПКАР 14	: 0
15. ТАЛАПКАР 15	: 0
16. ТАЛАПКАР 16	: 0
17. ТАЛАПКАР 17	: 0
18. ПРОТИВ ВСЕХ	: 0

М.О.

Учурдагы шайлоо комиссиясынын төрагасынын колу _____

Образец начального
отчета АСУ по
одномандатному
округу

28.07.07, 28 Ноябрь 2021
Исполнительный лист № 1
Управление территориального номера: 003315

2021-жылдын 28-ноябры
№1 ДЕЙЛЕК ШАЙТОО ОКРУГУ БОШИРГА
КАРГАП РЕЗУЛЬТАТТАРЫН ЖАКШЫРТУУ
КОМИССИЯСЫНЫН ДЕПУТАТТАРЫН ТАЛОО

ЖАЙЫНТЫКТОЧУ ОТЧЕТ

АИР - Дөлөк
УИР № - 0001
Шайлоочулардын саны : 2292
Алынган бюллетендердин саны : 1796
Добуш бергендердин саны : 796
Жарыктуу бюллетендердин саны : 0
Жарыксыз бюллетендердин саны : 0

ТАЛАПКАР

1. ТАЛАПКАР 1	: 239
2. ТАЛАПКАР 2	: 0
3. ТАЛАПКАР 3	: 215
4. ТАЛАПКАР 4	: 0
5. ТАЛАПКАР 5	: 0
6. ТАЛАПКАР 6	: 188
7. ТАЛАПКАР 7	: 0
8. ТАЛАПКАР 8	: 0
9. ТАЛАПКАР 9	: 20
10. ТАЛАПКАР 10	: 0
11. ТАЛАПКАР 11	: 5
12. ТАЛАПКАР 12	: 0
13. ТАЛАПКАР 13	: 15
14. ТАЛАПКАР 14	: 0
15. ТАЛАПКАР 15	: 150
16. ТАЛАПКАР 16	: 0
17. ТАЛАПКАР 17	: 58
18. ПРОТИВ ВСЕХ	: 10

М.О.

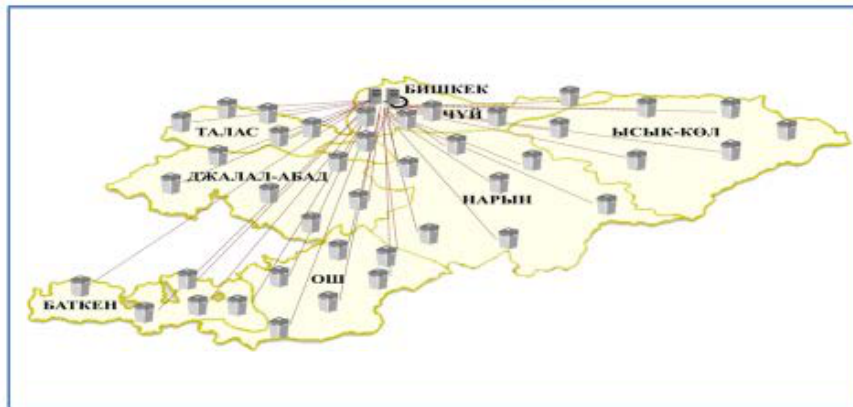
Учурдагы шайлоо комиссиясынын төрагасынын колу _____

Образец итогового
отчета АСУ по
одномандатному
округу

Добуш берүүнүн жыйынтыктарынын жакшыртылган визуализациясы - ар бир АЭУдан алынган маалыматтардын жалпы маалыматы

Передача данных с АСУ на центральный сервер ЦИК (после 20:00 АСУ подключается к модему)

После завершения голосования, предварительные данные итогов голосования **автоматически** передаются в зашифрованном виде от АСУ на центральный сервер ЦИК по защищенным каналам связи и **мгновенно** публикуются на сайте ИИС.

Отображение главной страницы на сайте ИИС

Отображение сканированных документов подсчета голосов protocol.shailoo.gov.kg

Копии сканированных избирательных документов отображаются на сайте итогов голосования (newess.shailoo.gov.kg):

- начальный и итоговый отчет АСУ;
- первичный и итоговый отчет об идентификации;
- протокол ручного подсчета УИК;

Кол менен эсептөөнүн маалыматтарын ылдамдатылган берүү – кол менен эсептөөнүн протоколдорунун скан версиясы, АЭУнун баштапкы жана жыйынтыктоочу отчеттору жана идентификациялар МШС сайтына автоматтык режимде чыгып турат.

Финансылык ачыктык

2021-жылдын 16-сентябрында КР БШК КР Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоого чыгымдардын сметасын бекитти. Шайлоо комиссияларынын чыгымдарын жана Тышкы иштер министрлигинин чыгымдарын кошкондо болжолдуу чыгашалар 592 миллион 531 миң сомду түздү.

БШК тарабынан ыйгарым укуктуу банктардан талапкердин, саясий партиянын шайлоо фондунун атайын эсебине акча каражаттарынын келип түшүүсү жана чыгымдалышы жөнүндө маалыматты «Түндүк» ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттенүү тутуму аркылуу берүүгө мүмкүндүк берүүчү компонент иштелип чыкты жана ишке киргизилди. Ал реалдуу убакыт режиминде автоматташтырылган форматта, автоматтык түрдө БШКнын расмий сайтында («Талапкер» баракчасы, «Шайлоо фонду» бөлүмү) чагылдырылат жана ошого жараша шайлоо фондунун каражаттары боюнча финансылык отчетту түзүү жана алууга болот.

Жалпысынан шайлоо фонддорун бирдиктүү шайлоо округу боюнча 22 саясий партия (1 талапкер шайлоого катышуудан баш тартты) жана бир мандаттуу округдар боюнча 321 талапкер (34 талапкер андан ары шайлоого катышуудан баш тартты) түзгөн.

2021-жылдын 24-ноябрына карата саясий партиялардын шайлоо фонддоруна 208 418 372,50 сом түшүп, чыгымдалганы 162 252 129,38 сом; бир мандаттуу шайлоо округдары боюнча талапкерлердин шайлоо фонддоруна 240 585 745,00 сом түшүп, 182 084 873,40 сом жумшалган.

2021-жылдагы КР Жогорку Кеңешине шайлоолорго салыштырмалуу 2020-жылдагы шайлоо өнөктүгүн каржылоонун салыштырма анализи 16 саясий партиянын шайлоо фонддоруна түшкөн каражаттардын көлөмү 2020-жылга карата 3,2 эсеге көп болгонун көрсөттү. Бул 2021-жылдагы шайлоодо 21 саясий партиянын шайлоо фондуна түшкөн каражаттарга караганда көп, ал эми сарпталган каражаттардын көлөмү тиешелүүлүгүнө жараша 4,1 эсе көп болгон (таблицаны караңыз).

Сравнительный анализ финансирования избирательных кампаний на выборах в ЖК КР в 2020 году по сравнению с выборами ЖК КР 2021 года показал, что сумма поступивших средств в избирательные фонды 16 политических партий составляла в 3,2 раза больше 2020 году, чем сумма поступивших средств в избирательные фонды 21 политической партии в 2021 году, а сумма израсходованных средств была больше в 4,1 раза соответственно (см.таблицу).

Статьянын аталышы	2020-жыл	2021-жыл	Айырма
Шайлоого катышкан партиялардын саны	16	21	2021-жылы 5 эсеге көп
Шайлоо фондуна түшкөн	668 865 108,00	208 418 372,50	2020-жылы 3,2 эсеге көп 2021-жылга караганда
Шайлоо фондунан чыгымдалган	668 572980,00	162 252 129,38	2020-жылы 4,1 эсе көп 2021-жылга караганда

Бул маалыматтар шайлоо фонддорун түзүүнүн жана атайын эсептерди жүргүзүүнүн мыйзамдарда каралган жаңы нормалары жана жол-жоболору шайлоо фонддорун максатсыз пайдалануу тобокелдиктерин минималдаштырганын жана шайлоо процессинин бардык катышуучулары үчүн шарттарды теңдештиргенин көрсөтүп турат. Талапкердин, саясий партиянын жана жеке адамдардын, юридикалык жактардын ортосундагы иштерди аткаруу/кызмат көрсөтүү үчүн бардык эсептешүүлөр келишимдик негизде жана банктык которуу жолу менен гана жүргүзүлөт.

Ошол эле учурда БШКга “Финансылык ачык-айкындуулук” автоматташтырылган маалыматтык системасы (АИС) аркылуу киргизилген шайлоо процессинин финансылык ачыктыгынын стандарты БШКнын расмий сайтында бюджеттик каражаттардын келип түшүүсү жана чыгымдалышы боюнча толук маалыматты талапкерлердин, саясий партиялардын шайлоо фонддору жеке маалыматтарды жана банктык сырды коргоо жөнүндө мыйзамдарды эске алган форматта толук маалыматты көрсөтүүгө мүмкүндүк берет.

БШКнын бул автоматташтырылган АИС системасы шайлоо фонддорунун эсептериндеги акча каражаттарын ар бир жөнөтүүчүнү жана алуучуну идентификациялоого мүмкүндүк берет жана ар бир шайлоочу үчүн талапкерлердин, саясий партиялардын шайлоо өнөктүгүн каржылоо боюнча маалыматтын ачык-айкын булагы болуп саналат.

Келип түшкөн мыйзам бузуулар

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо дайындалган күндөн тартып 2021-жылдын 28-ноябрына добуш берүү башталганга чейин КР Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук шайлоо комиссиясынын ыкчам аракеттенүү боюнча координациялык тобуна 106 арыз, даттануу жана кайрылуу келип түшкөн.

Бул 2020-жылдын октябрында өткөн парламенттик шайлоого караганда 4,5 эсеге аз.

1. Арыздардын/кайрылуулардын категориялары:

- Добуштарды сатып алуу ыктымалдыгы боюнча - 54
- Шайлоо алдындагы үгүт иштеринин шарттарын бузуу боюнча - 8
- Административдик ресурсту кыянаттык менен пайдалануу боюнча - 37
- Шайлоо фондунан тышкаркы каражаттарды пайдалануу боюнча - 3
- Башка укук бузуулар - 4

2. Аймактар:

- Бишкек – 10
- Баткен облусу – 7
- Жалал-Абад облусу – 13
- Ысык-Көл облусу – 5
- Нарын облусу – 11
- Ош облусу – 22
- Талас облусу – 7
- Чүй облусу – 31.

3. Укук коргоо органдары тарабынан көрүлгөн чаралар:

- Сотко 7 факты боюнча материалдар жөнөтүлдү;
- 4 факты боюнча жарандарга шектенүү билдирилди;
- 59 факты боюнча материалдар номенклатуралык ишке чыгарылган/кылмыштын курамынын жоктугунан/тергөө иштери токтотулган;
- 10 факты боюнча материалдар Укук бузуулар жөнүндө кодекске ылайык чараларды көрүү үчүн шайлоо комиссиясына жөнөтүлгөн;
- 15 факты боюнча сотко чейинки териштирүү/текшерүү иштери жүрүүдө;

- башка чаралар көрүлдү - 1.
- кароодо - 18

4. БИАКТ маалыматы боюнча БШК/ОШК чаралары:

1. Талапкерди каттоону жокко чыгаруу жөнүндө чечим кабыл алынган - 1:
2. 1 саясий партияга жазуу жүзүндөгү эскертүү берилди:
3. Талапкерлерге шайлоо алдындагы үгүт иштерин жүргүзүүнүн эрежелерин жана тартибин бузгандыгы үчүн жазуу жүзүндөгү эскертүү берилди – 14:
4. Шайлоо алдындагы үгүт иштерин жүргүзүүнүн эрежелерин жана тартибин бузгандыгы үчүн талапкерлерге оозеки эскертүү берилди - 1:
5. башка адамдарга эскертүү берилди - 3:
6. Айып салынган - 6 башка 45 000 сом өлчөмүндө:
7. Тийиштүү органдарга жөнөтүү чечими кабыл алынды - 2:

Эл аралык жана коомдук байкоочулар

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы 2021 жылдын 23-ноябрындагы кезектеги жыйынында 295 эл аралык байкоочуну аккредитациялады.

Парламенттик шайлоону даярдоого жана өткөрүүгө байкоо жүргүзүү үчүн төмөнкү уюмдар эл аралык байкоочуларды жөнөтүштү:

- КМШнын миссиясы (анын ичинде КМШ ПАА жана ЖККУ ПА топтору) 190 байкоочу;
- ЕККУ/ДИАУБ Миссиясы – 288 байкоочу (50 узак мөөнөттүү жана 238 кыска мөөнөттүү);
- ЕККУнун Парламенттик ассамблеясынын миссиясы – 70 байкоочу;
- ШКУ Миссиясы – 17 байкоочу;
- Европа Кеңешинин Парламенттик Ассамблеясынын миссиясы – 14 байкоочу;
- Түрк тилдүү өлкөлөрдүн Парламенттик ассамблеясынын миссиясы – 19 байкоочу;
- Түрк мамлекеттеринин уюмунун миссиясы – 9 байкоочу;
- Ислам Кызматташтык Уюмунун миссиясы – 5 байкоочу ж.б.

Байкоону эл аралык уюмдардан тышкары чет мамлекеттердин шайлоо органдарынын өкүлдөрү да жүргүзүшөт. Кыргызстандын БШКсы Азербайжан, Беларусь, Грузия, Казакстан, Латвия, Литва, Мальдив аралдары, Молдова, Россия, Румыния, Тажикстан, Түркия, Украина жана Өзбекстандын БШКларынын өкүлдөрүн аккредитациялады.

Ошондой эле чет мамлекеттердин 19 дипломатиялык өкүлчүлүктөрүнүн өкүлдөрү эл аралык байкоочу катары аккредитацияланган

Жыйынтык чыгаруу

Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы Жарандык көзөмөл комитети менен биргеликте парламенттик шайлоого катышкан саясий партиялардын жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү менен жыйын өткөрдү.

Партиялардын жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүнө добуш берүүнүн жүрүшү жана жыйынтыгын чыгаруу тартиби тууралуу маалымат берилип, 2021-жылдын 28-ноябрында сайтка маалыматтарды көрсөтүүдө келип чыккан механикалык катанын себептери боюнча түшүндүрмө берилди.

БШК бүгүнкү күндө участкалык шайлоо комиссиялары тарабынан добуштарды кол менен эсептөө аяктап, саясий партиялардын жана талапкерлердин өкүлдөрүнүн, ошондой эле коомдук байкоочулардын катышуусунда жүргүзүлгөнүн түшүндүрдү.

Учурда округдук шайлоо комиссиялары участкалык шайлоо комиссияларынын протоколдорун серверге жүктөөнү аяктап жатышат, кийинчерээк веб-сайтка жарыяланат¹.

БШК жана Жарандык көзөмөл комитети автоматтык урналардын маалыматтарын жана добуштарды кол менен эсептөөнү көз карандысыз текшерүү үчүн топ түзүүнү сунуштады. Саясий партиялардын жана талапкерлердин, коомчулуктун өкүлдөрүнүн тобуна ушул тапта шайлоого катышкан саясий партиялардын өкүлдөрүн жана коомдук байкоочуларды киргизүү боюнча сунуштар келип түшүүдө.

Бул топ АЭУ маалыматтарынын жана добуштарды кол менен эсептөө маалыматтарынын тактыгын текшерүү үчүн участкторду тандап алат; партиялардын байкоочуларынан жана коомдук байкоочулардан алынган ар бир шайлоо участогунан АЭУ отчетторун жана БШКнын веб-сайтындагы АЭУнун маалыматтарын салыштырат, маалыматтардын ишенимдүүлүгүнүн/дал келбестигинин жыйынтыктарын берет. Андан ары текшерүүнүн толуктугу үчүн бардык кызыкдар тараптардын катышуусу менен шайлоо бюллетендерин шайлоо участкалары боюнча кол менен эсептөөнүн натыйжаларын кайталап кайра эсептөөлөр жүргүзүлөт.

Ошондой эле АЭУ аппаратын метрологиялык текшерүү жүргүзүлөт.